

УДК 34:63 (477)

ПРАВА НА ЗЕМЛІ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

Бондарчук Н. В., аспірантки

Інститут держави і права ім. В. М. Корещького НАН України

Державна політика України в сучасних умовах спрямована на реформування земельних відносин та активний розвиток авіаційного транспорту і його наземної бази. Тому питання правового режиму земель авіаційного транспорту є актуальним та недослідженим.

Метою даної статті є дослідження правових форм власності на землі авіаційного транспорту та користування ними.

Форма власності на землі авіаційного транспорту та види землекористування ними залежать від форми власності авіаційного підприємства, діяльність якого ці землі обслуговують.

За даними Державної авіаційної адміністрації України в сучасний період переважна більшість аеродромів являються державними підприємствами. Право державної власності на землю набувається і реалізується державою в особі Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій відповідно до закону. На відміну від аеродромів більшість вітчизняних аеропортів перебуває в комунальній власності. Суб'єктами права комунальної власності на землю є територіальні громади сіл, селищ та міст.

Особливістю правового регулювання державної та комунальної власності на землі авіаційного транспорту є те, що відповідно до ст. ст. 83 та 84 ЗК України у приватну власність не можуть передаватись землі під об'єктами державної власності повітряного транспорту та землі комунальної власності під об'єктами повітряного транспорту та.

Авіаційні підприємства державної та комунальної форм власності використовують надані їм земельні ділянки на праві постійного користування. Одна з переваг права постійного землекористування перед іншими його видами є те, що не встановлений заздалегідь строк права постійного землекористування, як і права власності на землю, надає сталий характер даному виду землекористування та підвищує ступінь стабільності правомочностей землекористувача.

Частина аеропортів та аеродромів функціонують у формі ВАТ і ТОВ. Майнові комплекси авіаційних підприємств в таких випадках знаходять у приватній власності. Отже, землі, що обслуговують їх діяльність можуть перебувати у приватній власності або надаватися в оренду. Варто зазначити, що в проекті ЗУ «Про аеропорти» передбачено, що землі аеропорту не підлягають відчуженню продажу, приватизації, передачі в заставу, і за згодою експлуатанта аеропорту, можуть передаватися в оренду іншим суб'єктам господарської діяльності для будівництва, експлуатації, авіаційної або неавіаційної діяльності, яка спрямована на задоволення потреб пасажирів.

Характерною ознакою сучасного періоду функціонування авіаційного транспорту та його наземної бази є активний розвиток малої авіації та відповідно злітно-посадкових майданчиків для обслуговування легких повітряних суден. До заявки на допуск злітно-посадкового майданчика до експлуатації необхідно додати документ, що підтверджує право власності, постійного користування, оренди на земельну ділянку, або документ про погодження з власником або постійним користувачем, або орендарем земельної ділянки розміщення на ній злітно-посадочного майданчика.

На сьогоднішній день найкращим варіантом залучення інвестицій в будівництво та реконструкцію аеропортів є концесія. У концесію можуть надаватися об'єкти права державної та комунальної власності, які використовуються для будівництва та експлуатації аеропортів. Відповідно до ст. 94 ЗК для здійснення концесійної діяльності концесіонеру земельні

ділянки надаються в оренду. Проте, слухним є твердження І. І. Каракаша та М. М. Бахуринської, що орендне і концесійне землекористування не є тотожними поняттями.

Законодавче регулювання прав на землі авіаційного транспорту не можна вважати достатнім. Норми права, що регулюють дане питання розпорошені по різних правових актах та є нечіткими. Вважаю за необхідне врегулювати питання власності та користування даними земельним ділянками на рівні Земельного кодексу України, а також внести зміни до ст. 94 ЗК, де зазначити, що для здійснення концесійної діяльності земельні ділянки можуть надаватися на підставі договору концесії.